

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PART HIVATALOS KOZLÖNYE.

Helyben.		Vidékre küldve:	
Egy évre . . .	10 kor. — fill.	Egy évre . . .	16 kor. — fill.
Fél évre . . .	5 . . .	Fél évre . . .	8 . . .
Negyed évre . . .	2 . . .	Negyed évre . . .	4 . . .
Egy óra . . .	1 . . .	Egy óra . . .	70 . . .
Egyesszám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

A nagyságos fejedelemről.

(Zichy Jenő foháskodása.)

A Tudományos Akadémia méltóságos és csöndes termében tárogató zendült. Nem kisebb ember fujta ezt a tárogatót, mint Zichy Jenő gróf.

A tárogató minden hangja, a riadó zöngés, az édes fájdalom között elhaló bűgás a magyarnak dicsőségéről, a magyarnak legdicsőbb, hófehér „nagyságos fejedelemtől” és vitézről, a puszták mélyéből, a hegyek völgyéből előtörő felséges magyar népről zendült, a mely nép kaszájából kovácsolt fegyvert, midőn őt a „Nagyságos fejedelemtől”, ki midőn a sanyargatott magyar nemzet sebei vérpatakban szakadoztak, szerelmét, hatalmát, vagyonát áldozván szólította őt, a népet. . .

És a nép, bárha oroszul, bárha oláhul, bárha szászul beszélt is, megértette a magyarok dicsugaras nagyságos fejedelmét és a szabadság zászlaja alatt, a haza édes, szent nevével rohant a csatába avagy a halálba.

Midőn a Tudományos Akadémia zárkózott, komoly, méltóságos termében tanácskozássra gyűltek nemzetünk, fajtánk diszei, pápista és kálvinista magyarok elegyesen, e főuri gyűlekezet előtt ekkor fujta meg a tárogatót a leghazafiasabb, legönérzetesebb és

legfajszerezőbb magyar ur, Zichy Jenő gróf, a királyi Felségnek is valóságos belső tanácsosa, mondván, hogy a nagy Rákóczi iránti hódolat az édes haza imádás szeretetével egy és az édes hazáért való önfeláldozás nemes, szent erényét s példaképét ápolván, tartván fent a sivár élettől szagatott lelkekben, a királynak magának kellene ez érzés előtt oltárokat emelni. . .

Ezt azonban, sajnos, nem remélhetjük. Mert idegen világ választja el a királyi lelkét a nemzet lelkétől. De vigasztaló lehet ránk, de gyújtó példaként hathat ránk, de mindnyájunkat a cselekvés mezejére szólíthat, hogy midőn a jövő dicső esztendőben, mely Rákóczi Ferencz támadásának szent esztendeje, a nagyságos fejedelemtől, szabadságharcos vitézinek nemzeti ünneplésére készülődünk, ekkor a vezéri tárogatós Zichy Jenő gróf és az ő táborkarában nemzetünknek diszei.

Ezen eseményt és gyülekezést látván, valóban találóan jegyezte meg az egyik fővárosi ujság hazafias napi krónikása:

„Thaly Kálmán, Rákóczi ősz történet írója, a könyekig meghatott hangon adott hálát a Gondviselésnek, hogy ezt a fordulatot megérhette.”

Ifjabb Móricz Pál.

Az igazság a költészetben.

A piszok az irodalomba (és művészetbe) az igazság lobogója alatt vonult be. Az igazság t. i. mezitláb jár és illata akkor emlékeztet a csatornára. Vannak ugyanis idők, a mikor az erkölcsi erők egyszemélyi valamiképpen megzavaródnak, amikor bizonyos igazságokat, a mik a hatalmasoknak kényelmetlenek, hosszú időn át elhanyagolnak és elnémitanak. És minthogy az igazságok hatásukban a nehézkedés törvényét követik, azok érvényesülnek akkor is, ha már róluk a szalonképes gunya levedlett és cipőjük a szemétdombra került.

A nagy norvég ugyan azt mondja, hogy az igazságok szintén megvénhednek, elkorhadnak. Csalatkozik. Csak látszólagos igazságok, a mikről az idő az igazság mázát leköptatta. Az ily igazságok idővel se cipővel, se mezitláb nem képesek megállani, anaál kevésbé diadalu ra kelni. Nem az igazság korhad el, hanem az emberek, a kik szintén igazságot hangoztatva küzdenek érdekeik mellett. . . Az igazság örök, egy, változatlan és . . . az esetek legtöbbszörében, sajna, nincsenek szelvényei.

Az igazság is, mint a bölcsesség, vagy az abszolút szép, az emberiségnek egyik eszményi java. Csak egyik! . . . Mert a mint a tiszta élely megöli az embert, a mint a tiszta zsír — ez Deák hasonlata a bölcsesetről — ehetetlen, de nélküle főzni lehetetlen, úgy a bölcsesség egymagában használhatatlan s csakis gyakorlati alkalmazhatósága folytán nyer értéket. S ez az értéke az igazságnak is.

Igazság — hazugság, való — és ábránd, tudat — és hit: egyforma értékű szelvényei az élet nagy tárházának. Mikor a hazugságok nagyon elhatalmasodtak és a milliók életboldogságát veszélyeztik, csak egy eszközzel bírunk a kiirtásukra: az igazsággal, amikor az igazság is eszköznek bizonyul, eszköznek, a mely rettentő, buta és könyörtelen.

Ezért édes báránykaim ne bégessetek oly nagyon az igazság után. Abból is mint minden jóból, a sok megárt.

És tegyük fel, hogy valaki óriási talentummal, bátorsággal és ügyességgel elébetek talál temérdek igazságot, de egyben s ugyanakkor a szép iránt való érzeteiket

Adatok az „Elnémult harangok”-hoz.

(A révi református lelkipásztor levele.)

A napokban foglalkoztunk egy szomorú levéllel, mely a Körös völgyéből hallatszó szomorú, fájdalmas harangszóként hangzott felénk.

Egy derék magyar testvérünk, a sötét oláh erdők közé szorított maroknyi magyar reformátusoknak honfiai nagy érzésektől meleg szívű, meleg lelkű vezére, tiszteletes Veres István ev. ref. lelkész ur, küzdve-küzdő atyánkfia tett közé egy vészkiáltás-szerű levelet, melyhez mi megjegyzéseinket fűztük; mert a férfias, hazafias levél nyílt őszinteséggel mutatott rá azon nemzet pusztító veszedelmre, mely az erőszakos és alattomos oláhositás miatt fenyegeti a magyarságot, különösbbe pedig a mi szegény, magokra hagyatott magyar református egyházainkat.

A révi református lelkész nemzete, egyháza sorsán aggódó, de a végső küzdelmekre, az önfeláldozásra is kész hazafiúnak keserűségével, felháborodásával tárt fel több megdöbbentő adatot az oláhság veszedelmes előnyomulásáról, hogy például — Magyarországon, magyar földön az oly vakmerő oláh pópák, milyen a magyar nevű révi oláh pap is nyílt erőszakkal és megtorlás nélkül merészek a református hivatást az oláh egyház és oláh náció sötét

sértegeti, ha vágyakat ébreszt, a miket az emberiség gyarlósága miatt, a távol jövő sem bír valósítani; és ha valósítana, úgy azt csakis milliók és milliók életének boldogságának árán, vándorlással nagyobb pusztítások után volna lehetséges, mondjátok, mi hasznát veszitek ti annak az igazságoknak?

És mi egyéb az a próféta mas, mint ügyes üzletember, a ki az igazságot hirdetve, a geniusz ajándékát arra használja fel, hogy egy okos által megértve, tizezreket megmételyezve, nagy robachot zsebre vágjon.

Tudvalevő, hogy Zola iskolát alapított, A naturalizmus és verizmus, a mit a képzőművészetben Tenier Dávid s később Van Tveen oly brilliáns mód képviseltek, az ő példáján és anyagi sikerén buzdulva nőtt oly hihetetlen magasságra. A durva esetvonalas, a merész paecsmagolás, a koloszszerű aranyu alkotásokban, mint az ormóttan szikla él a távol kódében a művészi hatás kiegészítői. De kísértések meg ezt a modort egy tenyéryni festményen. . . Így a cochoneriák, a mik a Zola nagy koncepczióban eltompultak, egy kis tárcza, rajz, csevegés keretében, undok kocsmái alkotás-

rengetegébe ragadozni, mint valami babonás, boszorkányos sötét farkas.

Igenis farkasok ezek! Eppen azért kell tehát a lelkipásztoroknak, a hareztl sem riadva vissza Kapisztrán Jánosként lándzsát és kardot ragadni, miként azt nagyrabcsült testvérünk, tiszteletes Veres István ev. ref. lelkész ur is cselekszi, önfeláldozólag készen küzdeni a magyar egyházért, a magyar nemzetért.

Mi az ő küzdését átértjük, az ő nagy érdeme szerint becsüljük és midőn atább következő honfi érzésekben gazdag és nemes levelét intézi hozzánk, bajtársi szeretettel és nagyrabcsüléssel kérve-kérjük őt, hogy az olahság közé ékelt magyarok helyzetéről írjon nekünk felvilágosító, a részvételenséget szaggató, adatokban terhes közleményeket, mi nem a „Közönség rovatá”-ban fogjuk azokat közölni, de a megillető vezérhelyen. Lapunk a kálvinista magyarság fővárosában, Debreczenben jelenik meg és innét a legmagyarabb vidékre kihatólag hirdetjük a nemzeti ígéket; tehát a szomorúvaló igaz vészhirekkel is, melyek a kitett őrhelyekről hangzanak felénk, innét kell a küzdőterre szólítani, riasztgatni a mi erős, de sajna almos, közönyös nagy seregünket, mely öntudatra ébredve, hisszük, megállítja útjában a mozgó sötét oláh rengetegét, a babonák rengetegét; sőt a szorongatott őrhelyek körül képes is lesz annak tuloévekvő rengetegét irtani.

Összetartásunk szükséges ehez. Az oláh ösztönszerűleg tart össze, a mi értelmes fajunk pedig tétlenül nézi a pusztulást és a révi tiszteletes urnak hozzánk intézett alábbi levelében is a pusztulás azon megdöbbenő

sá aljasulnak. Azonban ezzel senki se törődik. Az a tömeg, a mely tollat forgatva a parnaszust, mint a minden nemzetek esőeselőke Klondyke aranymezőit, elaraszította, Zola egész tevékenységéből nem lát mast, mint a feltunést és az anyagi sikert. Innét a temérdek naturalista és verista, a kik kis lélegzetű, de fenéig szennyes munkájuk (?) által saját szerű szellemi munkálatot idéztek elő. Tudjuk immár a parasztról, a kubikusról és a mindenféle proletárról, hogyan eszik, iszik, lakik, alkuszik, kocsmázik, csal, boldogul — avagy züllik. És a mint Auerbach a maga idejében a német paraszt életét, mesteri mese-szövevényben, remek előadásában, az értő és gondolkodó német közönségnek hozzáférhetővé tette, úgy nálunk is akadt egy tucsat, a kik Auerbach előkelősége nélkül, az igazság nevében, a tehénfejést meg a „fené” vel étetést szinpadképessé tettek. A mig Auerbach „falusi történetei”-ben művészi remekei nyújtott ismeretlen világot tárta fel és mindig előkelő művész maradt, addig Titán brigádunk lealjasította magát, le az irodalmat és a közízlést. Az igazságért? Nem, az üzletért... Ki foglal koznék ma nagyobb társadalmi problémák-

sötét képei vannak feltárva, melyeket Rákosi Viktor az „Elnémult harangok”-ban a nemzeti próféta erejével csoportosított. A vesztett őrhelyeinkről foglaltatnak; ebben a levélben adatok, melyeket, midőn közlünk, nemesak minden magyar reformátusnak, de minden más hitű magyar testvérünknek ajánlunk a lelkebe. A révi derék, önzetlen és önfeláldozó tiszteletesnek pedig csüggedést nem ösmerő kitartást kívánunk, midőn is mélyen megindulva közöljük itt a levelét.

Kedves Szerkesztő ur!

Fogadja hálás köszönetemet azon meleg, rokonszenves s engem valóban mélyen megindító cikkéjért, a melyet a „Debreczen” f. évi november 29-iki számában a révi eset ötletéből írni szives volt. Költői lélekre valló felfogással utalta ön a révi reformátusokon esett sérelmet „Az elnémult harangok” történetének a körébe. Valóban a csodálatos isteni gondviselésnek köszönhető egyedül, hogy a révi reformátusok harangjai nem némultak el örökre avagy nem vándoroltak, mint annyi mások, az oláhok birtokába, hogy hirdessék a világosságot, helyett a sötétséget, a szomorú lelki szolgálókat.

Ha látja az ember, miszerint Cseri, Géczi, Perényi nevű oláhok vannak, a kiknek őseik még a mi anyakönyveinkben vannak bejegyezve, de már az utódok egy szót sem tudnak magyarul; — ha látja az ember, hogy pl. egyik szomszéd községünknek az oláhok templomában magyar

kal, ferdeségeinkkel, a mik pedig közéletünk-re érezhetőleg nehezednek... Ki a polgárság „küön se benn” helyzetével, az előítéletekkel? Ezeket tollhegyre venni: tehetőség és tudás szükséges. És minthogy ez nines, elő a paraszttal és proletárral.

Sajátszerű, művelődéstörténeti tény, hogy a nagy forradalom iszonyai után, a véres Napoleon hódítások alatt a romantizmus új erőre kapva, valósággal meghódította a lelkek világát, A guillotinál egy időben keletkezett Mehul néhány operája. A Rohan bibornokpikáns botrányainak korában az emberek rajongtak az idyllekért; s körünkben, a hosszas béke alatt, a midőn mindenki az erkölcsi ujhodás szükségét érzi, a midőn az előítéletek, a párbajok a társadalom arcát, mint bujafekélyek az arcot — berondítják: az irodalom nem bír felmutatni mást, mint piszkot, parasztot és nyomort. És a mint a „Fligende” egy rajzolója egye dül a dakszli kutyából meg tudott élni, úgy van egész sereg írónk, a kik a paraszttok hátán bevándoroltak az olympus berkeibe.

Szinéri György.

feliratu, hajdan a nagybajomi egyház által ajándékozott haranggal harangoznak, — mondom mindennek a látása nemcsak szomorú érzelmeket kelt a jó magyar hazafiban, hanem a szó szoros értelmében elkeseredést.

S néha egy egy panasz hangzik el a védtelen magyaroknak az oláhokkal való küzdelmében, sokan s épen azok, a kiknek hatalmában állana a hajra orvoslást adni, nem hallják meg; sőt fájdalom akadnak olyanok is, akik az ilyen nyilvános felszólalásban a béke megsértését, a szerepelni való vágyást látják. Engem természetesen mint független állású embert semmiféle melléktekintetek nem feszélyeznek az igazság nyilvánosságra való hozatalában, sőt erkölcsi, szent köteleességemnek tartom a jövőre is minden eszközzel védelmére kelni az itteni szorongatott magyarságnak.

Küzdelmemben mindig erőfokot meríteni hiteim szeretetéből s azon jóakaróim rokonszenves elismeréséből, a kik ezen sokak által kicsinynek látszó ügy felett nem térnek egyszerűen napirendre, hanem a megérdemelt méltatás és fejtegetés tárgyává teszik.

Még egyszer fogadja hálás köszönetemet Tekintetes szerkesztő ur. Debreczenbe menetelemkor kedve kötelesegemnek fogom tartani szóbelileg is kifejezni köszönetemet.

Rév, 1902. decz. 1.

Igaz hive

Veress István

ev. ref. lelkész.

Állatorvosok sérelme.

(Ajánlva Darányi miniszter ur szives figyelmébe.)

Inaen-onnan két esztendeje, hogy a nem állami szolgálatu állatorvosok államiakká nevezettek ki, ámde csak ideiglenes minőségben. És itt a bökkenő. Ugy hírlik, hogy a véglegesítést a földmivelésügyi miniszterium a mult esztendő karácsonyi ajándekául szánta, azóta azonban eltelt ujra egy év, a második esztendő karácsonya felé haladunk s a véglegesítés ma sincs meg. Pedig több száz állatorvos existenciájáról van szó, akik amióta államiakká lettek — kissé erő-ebb kitéttel használva — valósággal a levegőben lógnak, ég és föld között. Véglegesítik-e, nem-e? ez a kérdés, ami szörnyű bizonytalanságban, jövendőjük, soruk iránti aggodalomban tartja őket.

Az 1900. évi 17-ik t. cz. életbeléptetésével az összes hatósági állatorvosok köteleztettek, hogy állami állatorvosi állásra pályázzanak, mert aki ezt nem tette, addig betöltött állásáról é nyugdíjjogosultságáról lemondottnak tekintették. Az allamosító tör-

Eladási hirdetmény.

dennap délelőtt 9-12-ig és délután 2-5 óráig az Arany Bika szálloda épületében megtartott önkéntes árverésen darabonként vagy kisebb nagyobb mennyiségben készpénz fizetés ellenében a legtöbbet ígérőknek fognak eladatni. A megvásárolt és kifizetett tárgyakat vevők jogosítva lesznek azonnal birtokukba venni és elszállítani. Az eladásra kerülő tárgyak leltára a szálloda épületben levő irodai helyiségben addig is bármikor megtekinthető. — Debreczen, 1902. Deczember 2.

Az „Arany Bika szálloda bérlő társaság.”

Az „Arany Bika” szálloda bérlő társaság ezennel közhírré teszi, hogy tulajdonát képező összes vendéglői, szállodai és kávéházi berendezések és felszerelések, u. m.: márvány asztalok, székek, tükrök, szekrények, ágyak, ágyneműek, szőnyegek, függönyök, asztalok, fotelek, pamlagok, szóval mindennemű felszerelések és butorok f. évi deczember hó 10-ikétől fogva min-

vény azonban megszabta azt, hogy az állami kinevezett, illetve állami szolgálatba átvett állatorvos legalább is azon fizetési rangosztályba oszthat be, mint a mekkora évi fizetése volt. És a törvénynek idevonatkozó rendelkezése volt az, amely az államosítást, dacára annak, hogy kényszergyakorlással történt, az állatorvosokra nézve mégis örvendetessé tette.

A városi és törvényhatósági állatorvosokat rendszerint kereken megszabott fizetéssel választották, illetve nevezték ki, amely a szolgálati évek arányához nem növekedett. Ez az összeg pedig átlag igen csekély volt, 300-600 frt. között váltakozó s ennek arányában állott nyugdíjjogosultságuk is. Mint nagy jótéteményt, de hivatásuknak megérdemelt honorálását várták és fogadták tehát az állatorvosok az államosítást, mert ez bizonyos szolgálati évek letelte után fizetésük növekedését, és ezzel arányban nyugdíjuk emelkedését jelentette.

Mikor megtörténtek a kinevezések, a rangsor megállapításában keserves csalódás érte az állatorvosokat. Mert mi történt? Az állatorvosoknak csupán a törzsfizetését vették tekintetbe s ennek arányában nevezték ki mintegy 80 százalékát a tizenegyedik rangfokozat harmadik osztályába, vagyis az állami fizetések legalsóbb fokára évi 500 frttal, a többit a tizedikbe s néhányat a kilencedikbe. És itt meg kell állanunk, kissé, hogy világot vessünk arra a sérelemre, amely az állatorvosokon esett s amelyet orvosolni kell.

Konkrét esetet hozunk föl példaképpen, anélkül, hogy nevet említenék. X. városi állatorvosnak évi fizetése 360 frt és a körülbelül 1200-1400 frtra rugó husszemle-díj. Amikor annak idején állását megpályázta, e kettőre pályázott, e kettőre választott meg s a husszemle-díj épp oly biztos fizetés volt a városi szabályrendelet alapján, akár évi fizetése. A város maga, mint a városok általában, csak azért adott ily csekély évi fizetést, mivel a husszemledíjjal együtt mégis tisztességes jövedelmet biztosított állategészségügyi szakértőjének. Mert azt ugyan emberfia el nem képzelheti, hogy a pusztán 360 frt évi fizetésre akadt volna diplomás ember! Igaz ugyan, hogy a nyugdíja csak az alapfizetés után járt; de ezzel szemben karpótolta magát a husszemledíjjal, amelyből biztosíthatta megélhetését öreg napjaiban. Hozzáteesszük még, hogy X. állatorvos tizenhat esztendőn keresztül a legnagyobb elismeréssel töltötte be állását. És melyik rangosztályba nevezték ki? A tizenegyedik fokozat harmadik osztályába 500 frt fizetését vesszük alapul, ez a megfelelő rangosztály; igen ám, de kimutattuk, hogy fizetés volt a husszemle díja is, amelyvel együtt jóval magasabb rangosztályhoz lett volna jussa.

Másik: Y. állatorvos esete. Csak öt éve kapta oklevelét s alig huszonöt éves fiatal ember. Mint járási állatorvos állott alkalmazásban 800 frt évi fizetéssel, lakbér s minden mellékjegy nélkül. Őt a tizedik rangfokozat harmadik osztályába nevezték ki évi 800 frttal s megfelelő lakbérrel.

ménnyel. Tehát előlépett, mert lakbért kap, amit azelőtt nem élvezett. Hol itt az arány? Az az állatorvos, akinek tizenhat esztendei szolgálati idő áll a háta mögött s 1500-1800 forint évi javadalmazása van, a tizenegyedik; akinek alig öt éves a szolgálata s felényi fizetése sincs, a tizedik rangosztály harmadik fokozatába kerül. De ez nemcsak X el, hanem több száz állatorvossal történt így; kivétel nélkül valamenynyi városi szolgálatban állóval. Hogy eddig nem szóltak, nem panaszkodtak, nem jajgattak, oka az, hogy a véglegesítésbe — amely késik — vetették bizalmukat s ekkorra várják, remélik a sérelmes rangsor kiigazítását: jöhetnek a kormány erről mindekkorig semmiféle nyilatkozatot nem adott.

A kérdés tehát ez: előléptetik-e, akiket illet, a véglegesítés alkalmával, avagy véglegesítik-e az ideiglenes kinevezésnél elkövetett sérelmeket is?

Amint mondtuk, eddig az államosított állatorvosok érdekelt tömege nem szólt föl, valamint a kormány sem tett kijelentést. Most már azonban amikor az államosítás második esztendejének vége felé közeledünk s a véglegesítés tovább alig odazható: a döntésnek be kell következnie.

Az állatorvosok aggódó reménykedéssel tekintenek föl Darányi Ignác földművelésügyi miniszterhez. Tudvalevő dolog, hogy az állatorvosi intézmény államosítását igen súlyos, elsőrangú gazdasági érdekeink követelték. Azt is tudjuk, hogy németek osztrákok allandóan állatbetegségek behurcolásával vadolnak bennünket. Alaptalan rágógás ez, de annál, inkább kettőzött gondal kell ügyelnünk, hogy a gyanúsítóknak ne legyen igazuk. Száz es száz milliót érő állattenyésztésünk súlyos érdekei ma nagyobb buzgalmat és lelkiismeretességet követelnek az állatorvosoktól, mint valaha.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ausztriai állatforgalmunk szabadsága érdekében a lajtántuli agráriusokkal folytatott ismeretes jegyzekváltásában önértékeléssel hivatkozott arra, hogy a magyar állatorvosi kar szakértelme megtűri az összehasonlítást, akár az ausztriai, akár a németországi állatorvosokéval. De kérdjük ezt a kiváló gazdasági testületünket: összeegyeztethető-e éppen a mai körülmények között állattenyésztésünk és állatértékesítésünk érdekeivel, hogy az állatorvosi karnak éppen legrégebb, kipróbált erőit a fentebb ismertett igazságtalan mellőztetés és súlyos anyagi károsodás érje?

Egy régi állatorvos.

A libalesen.

Szolnokon, néhány évvel ezelőtt, amikor még a Tisza árja feldagadva az esőzések által, ősszel is kilépett a partok felett és ott tavakat képezett, egy ily tó mellett barangoltam azon célból, hogy hátha a szerencse valami vonulásban levő vadludcsoportot felém hozna. A teljes hold világi-

tott az árvizek felett, nehéz ködök, különféle fantasztikus alakokat képezve, lassan tovasiklottak, mint megannyi óriási szörnyek. Nagy csönd uralkodott, amint a késő őszszel a Tisza mentén lenni szokott. Csak a vasuti töltésen levő távirósodronyok zenéltek bús dalokat, mintha tulvilági lények panaszkodnának és jó távol hallatszott a városzéli kutyák ugatása, melyek talán más tárgy hiányában, a holddal perlekedtek, hogy miért szemtelenkedik, belebámulva az udvarokba.

Ott megállottam a viz szélén, kutyám szoroson mellettem volt, az orrával hol ide, hol oda szimatolt. Gondolkozóba estem a felett, hogy vajjon a holdon is ez a némaság honol? De minő lehet az, ahol a távirósodronyzene, se kutyaugatás nincs, csak esend és esend örök időnkig!

Már hazafelé szándékoztam indulni, mikor a távolból hallom a jól ismert hangokat: „Gaga, gaga, gaga“. Mint a villám löllésbe helyezkedtem, De már itt is voltak: „Gaga, gaga, gaga“. Felettem alig 6 ölnyire egy nagy láncz: nagy testek, kinyújtott nyakkal és kiterjesztett csapkodó szárnyakkal. Az elsőre, czéloztam hirtelen, mely a V formájú láncz közepén volt és hozzám a legközelebbi. Löttem; a ködök nagy visszhanggal nagyobbitották a durranást és mint a lecsapó bomba, alig 10 lépésnyire tölem, lezuhant a vadlud a földre, nagyot koppanva. A kutyám egy-két ugrással ott termett és megfogta a még vergődő ludat. Egy nagy öreg gunár volt. Zsákmányommal hazafelé indultam a város felé, a távirósodronyok csupa vig dalokat zengtek, kutyám meg úgy lépdelt mellettem büszkeségében, mintha menüettet járna.

S. Ö.

NAPI HIREK.

Sirjatok hegedük.

Sirjatok hegedük,
Dankót sirassátok.
Hervadoz, száradoz
A ti nótafátok.
Halovány orczáján
Piroslik két rózsa —
Szomoru két virág,
Mert csak a tulvilág
Piroslik le róla.

Csöndesen! most itt az
Ő nótáit huzzák;
Folyik a hurról az
Édes szomorúság.
Zokog a czimbalom,
Hegedűhur pattan, —
Ki tudja mi történt
Valahol Csengődön
Épp e pillanatban...

Szávay Gyula.

A Debreczeni I. Temetkezési-Egylet

metését biztosítani vagyis megkönnyíteni, hozzátartozóit esetleg családját a megállapított létszámnál minden egyes egyleti tag temet s. Tagja lehet a szövözetnek úgy a helyben mint vidéken lakó férfi mint nő a 20 évtől 60 évig. Beiratás 2 kor. 20 fillér s ezenkívül még akkor fizetendő 20 fillér, ha a beiratkozott tagok közt haláleset történik. Továbbá az igazgatóság tisztelettel tudomására adja a tagoknak, hogy halálesetén a halotti díjat már kiutalványozza. S ezuttal is a nagyrédmű közönség becses figyelmét felhívja, hogy ezen jótékony s igen üdvös, tagjainak semmi gondot valamint a legesekélyebc kötelezettségnek alig számítható, de mégis a fentnevezett halálesetnél a hozzátartozóinak az említett segélyt adó egyletet minél tömegesebben pártolásba venni sziveskedjenek. Eddigélé 2 halálozás történt, a kiknek halotti jutalékuk azonnal kifizetett. Beiratásokat elfogad az igazgatóság és Varjassy Gyula egyleti pénztárnok Placz-utca kosárkötő üzletében (Bika szállodával szemben)

mint szövözetet, mely Dobietzki Sándor országgyűlési képviselő ur mint védnök és dr. Király Péter mint igazgató s jogtanácsos urak felügyelete alatt áll. A szövözetkezett célja tagjainak halál esetén tisztességes eltemetést segélyben részesíteni. Ugyanis a szövözetkezett

A Csokonai-kör Rákóczi-éve.

A Csokonai-kör is méltó módon, egy irodalmi társasághoz legméltóbb formában szándékszik kivenni a maga részét abból az országos ünneplésből, melylyel az 1903. évben a nemzet minden rétege készül fölujítani a nagy szabadsághősnek és bujdosó fejedelemnek, Rákóczynak a dicső emlékét. A Csokonai kör kifogja külön kötetben adni mindazon okleveleket és iratokat, melyek Debreczennek a Rákóczy szabadságharcban való részvételére vonatkoznak, melyek Debreczennek Rákóczykorszakbeli viszontaságos történetét világítják meg több oldalról. A Csokonai-körnek Rákóczi-könyvét a kör elnöke, Géresi Kálmán fogja szerkeszteni, a ki Debreczen városa és a Rákóczy-kor történetének egyaránt alapos ismerője.

Rákosi Viktor Hajdunánáson.

A hajdunánási választókerület kiváló országgyűlési képviselője, a Kossuth-párt oszlopos tagja, Rákosi Viktor mester írónk a múlt hetekben tartott nagyszerű beszámolót kerülete egyik gyöngy nagyvárosában, Hajdubádházaon és a faradhatatlan képviselő a ránk következő vasárnapot szinte választói körében tölti. Ugyanis, mint Hajdunánásról írják, Rákosi Viktor a ránk jövő vasárnap tart beszámolót kerülete székhelyén. A nánaasi hajduknak kettős ünnepe lesz ez a nap.

Éjeli őrség Hajduböszörményben.

A városi rendőrség cirkál — a mint tudomásunkra hozták — Hajduböszörményben éjelenként, hogy a vagyon és közbiztonság felett őrködjék. És megis nap nap után lopás, ház és boltfelverés a városban. De hát ennek nem a rendőrök az okai, hanem a z á r ó r a. Igen, mert, ahelyett, hogy a várost járnák, a város közepén levő kávéházakra és vendéglőkre vigyaznak, hogy ne hogy az esetleg mulató urak dala zavarja a főurak álmát, vagy hazamenet a mulatók betörést csináljanak. Pedig a mulatók aligha reszesek a Veres Imre boltjafelverésében. A rendőr urak szívesen letelepesznek a mulató vendégekhöz, néha főnökségükhöz tartozókhöz. Ha dugják őket, rendben van minden, ha nem, akkor van jelentés és büntetés. A közönség érdeke nem az, hogy a korema hol van nyitva, hanem az, hogy tessék a közbiztonságra felügyelni. Egy kis tapintat és figyelem, de meg a főnök ellenőrzése is e kelne itt.

A „királysértő” könyv.

Fővárosi tudósítónk közli velünk a következő érdekes dolgokat: Mikor Kalmár Antal nagy történet- és közjogi könyvének országos elkobzást foganatosító fővárosi rendőrség sorra járta a budapesti könyvesboltokat, egyik előkelő könyvesboltban a rendőrfogalmazó fölmutatta a jegyzéket, hogy öt hat darab könyvnek kell lenni s kerte azoknak kiadását. A könyvboltos azt felelte, hogy volt, de már nincs.

— Hat hová tették?

— Szétküldöttem, és vásárlóim a könyveket meg is tartották.

— A törvény nevében fölhivom, hogy nevezze meg a vásárlókat.

— Szívesen! egyet megvett Széll Kálmán miniszterelnök Ó Exczja, egyet Plósz Sándor igazságügyminiszter Ó Exczja, — egyet! Wekerle Sándor volt miniszterelnök Ó Exja, egyet Sándor József, a budapesti kir. ítélőtábla elnöke, egyet Blaskovics István a pécsi kir. ítélőtábla elnöke, és egyet Madarasi Beck Nándor, a leszámítolóbánk vezérigazgatója, — ezeknél az uraknál tehát — ha tetszik — most már folytathatják a házkutatást.

A rendőrség savanyu ábrázattal távozott, — a budapesti vizsgálóbíró pedig már harmadnap kiadta a rendeletet, (amely a Rendőri Közlönyben is megjelent), hogy a könyv elkobzására magánosoknál nem szabad házkutatást sem tartani. Ezért akadt meg az országos elkobzás, ezért szabad ma a könyvet mindenkinek olvasni.

Debreczeni új tornatanár.

Striffler Ferencz aradi fiatal tornatanár a debreczeni piarista főgimnáziumhoz rendes tornatanárrá neveztetett ki.

A tiszafüredi aljárásbíró ügye.

A a kies és Józsa Gyuri egykori lakozásról minden magyar ember előtt jeles és nevezetes Tiszafüred csak közeli szomszéd Debreczenhez; tehát mind a debreczenieket, mind a tiszafüredieket érdekli ez a hír, melyet Budapestról közölnek velünk. A hivatal vesztésre ítélt tiszafüredi aljárásbíró ügyéről eset ez: Budai Sándor gazdag földbirtoke Tiszafüreden 1898. márczius 15. hunyt el, vagyona nagyrészt jótékony czéira és cselédiségének hagyományozta. Ezért az örökösök, köztük Jeszenszky Gellért ker. rendőrkapitány, megtámadták a végrendeletet s végrendelet hamisításért bünyenyítő eljárás megindítását kérték. A feljelentés szerint a végrendeleten utólag egy ékezetet tettek rá, miáltal az a törvényes rendelkezést nyerte el. Szerintök a végrendeletkező csak annyit ír: . . . jelen végrendeletet sajátkezüleg írta és aláírta . . . , holott ez idő szerint a „végrendeletet, szó „végrendeletét” szóra van kijavítva Ezen bűnyepört az örökségből kizár családtagok a két elsőbíroságon megnyerték, de a Kurián elvesztették. Most perújítássalének. Ebből az ügyből keletkezett Singer Lajos tiszafüredi kir. aljárásbírónak egy fegyelmi ügye, melyet ma tárgyal a tábla fegyelmi tanácsa, dr. Király Ferencz azóta meghalt országgyűlési képviselő ugyanis Singer aljárásbírórt kérte fel, hogy a kérdéses végrendeletet litografáltassa le néhány példányban. Singer elvállalta a megbízást s Staud Antal, most elhalt írnoke által lemásoltatta azt, odavitte a másolatokat s elvállalta az írnoke számára adott másolási díj közvetítését. — Singer kapott akkor állítólag 20 vagy 30 forintot, de ebből csak 10 frtot adott át Staudnak. Ez képezte a fegyelmi vétséget. Bodoghi György főügyész hivatalvesztést kért kimondani, míg dr. Fischer Mihály védő felmentését kérte védenézének. A tábla Nyeviczky Antal referádaja alapján Singer Lajos tiszafüredi aljárásbírórt h i v a t a l v e s z t é s r e í t e l t e és a költségek viselésére kötelezte. Indokolásában azt mondja a tábla, hogy nem méltó a bíró méltóságához, hogy közvetítő szerepet játszott s hogy a kapott másolási díj egyrészt megtartotta.

Kinevezés.

Az üresedésbe jött debreczeni állategészségügyi felügyelői kerület ügyeinek vezetésével a földmívelésügyi miniszter ez időszertint Kurtz Ferencz budapesti kerületi állategészségügyi felügyelőt bizta meg, — ki e város közönsége közül sokak előtt ösmeretes rokonszenves modora, nagy tapasztalatai s kiváló erélyéről. Az új felügyelő lakása Budapeston a Kerepesi ut 56 ik szám alatt van.

Napidijasok a kamaránál.

Két új napidijas alkalmazása vált szükségessé az iparkamaránál. A kamara irodája értesíti a pályázókat, hogy ez a két hely immár be van töltve.

Az Emlékkert mellett levő járdák

elhanyagolása sokpanaszra adott okot már. A nemes város szabályrendeletileg kötelezi a hazbirtokosokat, hogy a gyalogjárókat hazaik előtt tisztán, rendben tartsak. Ő maga pedig rossz példával jár elő az olyan utak elhanyagolásával, amelyek nem magán hazak sorában fekszenek. Vannak, akik a Csokonai kör köteletségének vélik az említett gyalogjárók tisztán és rendbentartását. Csak hogy a Csokonai kör a városi segélyért csupán a kerteket köteles gondozni: nem pedig a kerítéseken kívül levő közterületeket és járókat is. Mindenesetre szükséges, hogy valaki, szerintünk a város, nyaron a szemetet télen a havat rendszeren eltakarítsa e járókról, — a tegnapihoz hasonló ólmos időben pedig testi épséggel és életbiztonsággal járhatóvá tegye. Mert bizony tegnap számosan előre, hatra, jobbra-balra vágódtak ezeken a járókon. Így jart ott lapunk egyik barátja is, akit csak az isteni gondviselés mentett meg attól, hogy a koponyája is szét nem repedt. Hanem a bal homlokát a vakszeme felett a kemény követet ökölnyre eldagasztotta: az orra összetört; jobb kezefejét pedig ugy bele vagta a kert vaskerítésébe, hogy ma is kékre törtlen bordotta. Ahogy elesett, ugy elszédült, hogy csak perczek mulva tudott feltápáskodni és tántorogva vánszorgott a kollegiumba. Balesetes barátunkat azután órákig kinozta igen kellemetlen fej és fülzugás.

Szabó Gyula frakkba öltözik.

Szabó Gyula egy okos szemű, lanyos arczu, ökölnyi apró emberke. Polgári állására nézve, mert ennek a furesa pöttön emberkének polgári állása is van már, — pinczés inas. Magyarosan „pikolócska” a Haur Bertti seregében. Szabó Gyuszika eddig az Angol Királynő szálloda ebédező szobájában teljesítette figyelmesen és buzgón a rárótt apróbb szolgálatokat, de most elméje és ügyessége a pinczer iskolában is fejlődven, a nagy kaszinói szolgálatra vezényelte őt Bertti hadur. Ez már előléptetés a pöttömnnyi piczi emberkére, a mi külső ruházatában is nyilvánul nála, ugyanis Szabó Gyuszika a kaszinói urak szolgálatára frakkba öltözött. És jó hogy így frakkban láthattuk Szabó Gyuluskát, így ismét szövésszük, a mit Lów (Loránt) ecsénk „Közérdek” című szaklapjában bővebben fejthet ki, nevezetesen, hogy dobják már egyszer föltre azt a frakkot a magyar vendéglősök és magyar pinczerek és álljanak már végre valami czélszerű magyar viseletben elönkbe.

Jó minőségű czipők, kalapok, ingek, nyakkendők,

trikó alsó ruhák

legolcsóbban beszerezhetők

Nagyválaszték diszmű-árak, gyermekjáték és ajándék tárgyakban.

Miklós és Márkbreit bazár üzletében

==== Frohner szálloda mellett. ====

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

A pénztárnok lemondása.

A városi szeszfogyasztási adópótlékot kezelő hivatalban Roncsik Lajos főszámvevő pénztárvizsgálatot tartott és eközben pár száz forint hiányt talált, a mit azonnal jelentett a polgármesternek, ki a pénztárnokot, Haraszty Lajost hivatalától felfüggesztette és ellene a fegyelmi eljárást megindította. Haraszty időközben lemondott hivataláról. A fegyelmi ügy vizsgálatával Varga Károly jegyzőt bízták meg, ki azt már be is fejezte és a holnapi tanácsülésen teszi meg véleményes jelentését.

„Szorítsd!”

Ezen héten több bizottsági ülés is lesz a városházán. Holnap, csütörtökön délután a lelencház helyének kijelölésére kiküldött bizottság, ugyanaznap délután 4 órakor a színházi bizottság ülésezik. Pénteken délután 11 órakor a jog és pénzügyi bizottság, délután 3 órakor pedig a közigazgatási bizottság tart ülést a városháza kistanácstermében. Most igen csak minden vonalon „szorítsd” a városházi urak jelszava.

Papp Zoltán három és félórás beszéde.

A tiszalóki poéta követ, Papp Zoltán a szóharczban sem hagyja magát. Ugyanis most az országgyűlésnek az eseményét a Papp Zoltán három és félórás beszéde képezi. Ezen ötletekben gazdag, hazafias beszédet, mely helyenként igazi lesújtó hatással volt Széll Kálmán miniszterelnökre, a függetlenségi párt zajos tetszessel és helyesléssel kísérte. Mi is üdvözljük Papp Zoltánt ezen fényes parlamenti sikereért.

Törvényhatósági bizottsági tagok választása.

A december hónap a városi közigazgatás életében ezuttal fontos eseményekkel jár karöltve. Ebben a hónapban tartják meg a tisztújítást és ugyancsak ebben a hónapban megvégezte a törvényhatósági bizottság újjáalakítása, helyesebben megválasztása. A jelenlegi választott bizottsági tagok mandátuma ez év december 31-én jár le. Gondoskodni kell tehát, hogy a választásokat még ebben a hónapban megejtsék, hogy januárban már meglegyen az új törvényhatósági bizottság. A tisztújító közgyűlést megelőzőleg, mely e hó 22-én lesz, még egy közgyűlés tart a törvényhatóság. Ez a közgyűlés e hó 12-én lesz, mikor is bejelentik, hogy a bizottsági tagok mandátuma lejár és gondoskodni kell a testület megalakításáról. Ezuttal még a régi alapon választják a bizottsági tagokat, mert a Vecsey Imre által készített új kerületi beosztást, melyet a közgyűlés egyhangulag fogadott el, megfelelőbbnek és a felelősség felterjesztésének határ-ideje csak december 12-én jár le és így ezen igazságos és méltányos új beosztás alapján ezidőszert még nem lehet a törvényhatósági bizottság tagjait választani, a mi által a kormány-párt nyert csekély egérutat.

Műpartoló egyesületi ülés.

A debreczeni műpartoló egyesület tegnap délután 6 órakor Puky Gyula főispán elnöklése mellett gyűlést tartott, melyen a választmány majdnem minden egyes tagja megjelent. Elsőben is kimondotta a választmány, hogy míg a városi muzeum ügye eldől, addig a Lőfkovits féle gyűjteményt az egyesület veszi gondjaiba. Helyiség is van már, ahova a gyűjteményt elhelyezik, a volt gazdasági tanintézetnek három terme. A képkiallításra vonatkozó jelentést terjesztette elő ezután Bakos Tibor. A bevétel eddig is felülmulta a várakozást. Összesen 7 kép kelt el. Mihalovits Jenő pénztárnok az egyesület pénztári viszonyairól számolt be. A választmány elhatározta, hogy 600 koronát képvisárlásra fordít és a képeket szombat este 6 órakor sorsolja ki azon tagjai között, kik tagsági díjait szombat estig kifizetik. Végül elhatározták, hogy a tél folyamán nagyszabású művészestélyt rendeznek.

Öngyilkos ács segéd.

Egy elemedett koru iparosság öngyilkosságot követett el ma reggel. Nem tudni betegség vagy a nyomor adta e kezébe a fegyvert? Az öngyilkos Tarkányi József 52 éves ács segéd. Ma reggel Eötvös utca 66 szám alatti lakásán 12 milliméteres forgópisztolyjal az állába lőtt. A golyó a felsőszájpadlásban akadott meg. Az öngyilkost a kórházba szállították, hol dr. Hútray orvos vette ápolás alá. Hútray a golyót megtalálta és eltávolította a szájpadsból. Az öngyilkos ácssegéd állapota ennek dacára is veszélyes.

A decemberi közgyűlés.

Debreczen törvényhatósága e hó 12-én gyűlést tart. Ennek a gyűlésnek ezuttal kevés tárgya lesz, melyek azonban nagyfontosságúak. A közgyűlés tárgyainak előkészítése ügyében szombaton délelőtt teljes tanácsülés lesz Puky Gyula főispán elnöklésével.

Talált börtáska.

A mezőrendőrkapitányságtól értesülünk: A nyulas-laposi katonai gyakorló téren a tegnapi napon 1 drb. különféle ingóságokkal terhelt börtáska találtatott: felhívatik ismeretlen káros, hogy elveszett holmiját a mezőrendőrkapitányságnál tulajdonjogának kellő igazolása mellett átveheti. Debreczen, 1902. Dec. 2. Mező rendőr kapitányság.

Debreczeni rövid hírek.

Szerencsétlenségek az utcán. Menyhart Lajos fodrászsegéd a kis-hatvan utcán tegnap elesett a sikos járdán és fején súlyosam meg sérült Ledmenczki Ferencz lakatos inas pedig a nagytemplomnál esuzzott el oly szerencsétlenül, hogy ballábát eltörte. — **A csendőrség köréből.** Varga László csendőrhadapród, helyettes szakaszarancsnokot ideglenesen lovagoló tanfolyam végzésére Nagyváradra vezényelték. — **Vörheny járvány a városban.** Városunk külterületén a vörheny járványszerűleg fellépett. A hatóság a legszigorubb óvintézkedéseket tette meg a járvány továbbterjedésének megállítására.

Ajánlom a legfokozottabb kívánalmaknak is megfelelő **arany- és ezüst ékszer árúmat**, igen finom kivitelben a legjutányosabb árban, jótállás mellett. — Mindennemű arany és ezüst **új munkát, átalakítást, javításokat** gyorsan és pontosan elkészítek. — Régi arany törmeléket a legmagasabb árért becserelek, vagy készpénzért beváltok.

Távirat.

Az országházból.

A folyosón, hol először pattannak ki a politikai és nem politikai pikantériák, most azt beszélnek, hogy **Apponyi** lemond; mert **Fejérváry** a pénzügyi bizottságban azt jelentette ki, hogy a Nessi ügyben mondott kijelentése nem a ház határozatára vonatkozott, hanem az **elnöki kijelentésre!**

Egyébként a beteg Apponyi helyett **Dániel** elnökölt.

A napirend előtt **Széll** szólalt fel és jelentette, hogy az indennitas után megállapítja a munkaprogramot.

Thaly Kálmán: Rákóczi és Kossuth érdemeinek törvénybe iktatására vonatkozó kérvények tárgyalását követeli.

Széll: Mondtam egyszer, hogy az indennitas után tárgyaljuk!

Thaly: Ez presszió az indennitas tárgyalására!

Kubik: Ugy van! **Lengyel** Zoltán: Maszlag! **Thaly**: Mézes madzag! **Széll** tiltakozik a presszió ellen.

Kossuth Ferencz ugyancsak a napirend előtt kért felvilágosítást **Fejérvárytól** a multkéri nyilatkozataért, hogy csupán előzőekenégből bocsátkozzika Nessi ügy felől tárgyalásba a házzal.

Fejérváry kijelenti, hogy a multkor többször hangoztatta a mentelmi jog fontosságát. Egyébként osztja a Széll ezen kérdésben kijelentett felfogását. (Mozgás! Ellenmondások a szélsőbalon. Majd csillapító kiáltások: — Hagyjatok! Ezzel visszaszivta!

Rátkay fölemlíti, hogy a pénzügyi biz. ülésén Fejérváry bizalmas közléseket akart tenni a véderőről, melyre ő azt felelte, nem vállal felelősséget a titoktartásért. — Gyorsírókat kért a bizottsághoz.

Fejérváry sajnálja, hogy Rátkay a bizottságban megakadályozta a közléseit, mert az ujoncz javaslatot oly adatokkal indokolta volna, melyeket Rátkay semmiféle Lexikonban nem talál meg. — **Széll** szerint a bizottságban gyorsírók alkalmazása fölöleges. Ezen nyilatkozatok után **Rátkay** még egy igen érdekes kijelentést tett.

Nevezetesen, hogy Fejérvárynak apró titkokért fölöleges a bizottsági tagok javallására apellálni. A nagy titkot pedig, mely az ország érdekebe vág, ugysis megörzi mindenbecsületes ember.

Ezután a napirend tárgyalása következik.

Innét-onnét.

(December 3.)

Az egyik újság dicsekszik vele, bizonyosan nem minden célzat és hatsógondolat nélkül, hogy a szabad királyi városok polgármesterei „szabadelvéük” és leginkább királyi tanácsosok és Ferencz József rendü lovagok, — megjegyzem a vérszomjas oláhtribun, Enyedegyk pusztítója, Axentyu Szever is ennek a rendnek a lovagja . . .

De nem az Axentyu Szever és lovag-társainak a dicsőségéről akarok regélni, hanem néhány szabad királyi polgármesterei

Kostya János

ékszerész és zsebóra raktára
DEBRECZENBEN, Széchényi-utca a reform.
kistemplom mellett.

nevet sorolok fel, mely névsor magában is magyarázza, miért oly dicséretreméltó szabadelvűek ők. Például néhány jóhangzasu labancz név: Zechmeister, Münster, Szvacsina, Hofbauer, Rimler, Mattanovich, Gebhardt, Pertich, Havranek, Popovits, Seemayer és Hanke . . .

A szabadelvűségnek ezen dicső Ferencz- és egyéb vasas keresztű lovagjai megmagyarosíthatnak a nevöket, mintahogy erre nemes példát mutattak a budapesti polgármesterek.

Van még hajdu virtus. A lovas hajduk szép hazájában, a büszke és gazdag Hajduszoboszlón függetlenségi hitilapot indít a helybeli Kossuth-párt. Itt nem sokáig akadékoskodtak a hírlapi biztosíték fölött. Három kiváló elvtársunk is leakarta tenni; de az első ember jussát nem engedte ekkor sem Adám János bátyánk, a pártelnök. Ő tette le a „Független Hajduság“ politikai ujság biztosítékát. Ámde az is bizonyos, hogy ebben az ujságban Bor János barátunk és szerkesztőtársunk az igazi magyar hajdu elvek legtisztább, legtüzesebb b o r a t fogja mérni.

Szent célul van kitűzve, hogy Kossuth Lajos atyánknak minden magyar községben szobrot állítsunk. Az ország első emberei népszerűsítik ezt a dicső eszmét. Ámde ekkor a hajduság atyja, nagy Bocskai Istvan is teljes érdemeket szerzett arra, hogy az általa alapított régi hat hajdu város piacán István fejedelmünknek a szobra mindenütt hirdesse a régi dicsőséget. Ha ugyan a vármegye királyi tanácsos Gyula bacsija meg nem sokálja azt a hivatalos komolysággal tervbe vett egy szobrot is? . . .

nemes Portörő Kelemen.

A csodatevő Szűzmária-kép.

(Éjjeli misztériumok a tanyán.)

A sötét babonák hintegetői örülhetnek. Konkolyvetegetésök nem meddő. Ugyanis a Szeged és Videke ezt írja:

A tanács mai ülésen az alsótanyai népeletnek egyik legerdekesebb specialitásával foglalkozott. Felelőzetes folytan egy kihágási törvény került elébe, a melyben a törvény Engi Vinczét, a mórakalmi vallási kuruzslót vette üldözőbe.

Ez az Engi olyan negyven-negyvenöt éves ember, a kinek csudalatos adománya van arra, hogy a legegyszerűbb tanyai népet elbolondítsa s vallásos exaltációba ejtse. Van a tanyaházban egy Szűzmária-kép, a melyről elhíresztelte Engi, hogy csodatevő varázsereje van; a ki előtte imádkozik, ha szegény, hamarosan meggazdagodik, ha beteg, rövid idő alatt meggyógyul. S különben magának az imádságnak is ritka foganatja van, ha ezelőtt a kép előtt susogják el.

Az alsótanyai nép már régidő óta valóságos bucsujárásban zárandokol el a varázsos Szűzmária-kép elé, vegyest fiatalok, öregek s Engi uram gondoskodott arról, hogy az ő titkát még a szabadkai határban is megtudják. Onnét is számosan rendszeresen járnak Engi tanyájára, hogy a kép előtt imádkozhassanak.

Nappal nem lehet rendezni ezeket a misztikus összejöveleteket, mert az emberek akkor dolgoznak; s mert Engi uram nem is szereti a naplényt éjjelkor tartja a furesa vallási gyakorlatokat s ő maga, akár valami nazarénus pap, vallásos beszédben szokta buzdítani a népet a szentkép tiszteletére.

Sőt hogy a miszticitást fokozza, faklyafenyvel éjjeli körmeneteket szokott tartani a tanya körül s a babonás nép áhitatos moralással kíséri a menetet.

S mindezt miért csinálja Engi? Azért, mert az áhitatos nép tojást, tejet, gömolytúrót hord neki. Remek egy ingyenélő kereszt ez Engi uramnak. Nem törődik azzal, hogy a bíróság figyelme is rátérelődött már, hogy egy ízben ráolvasásért már bűnvádilag elítélték, csak tovább folytatja kényelmes mesterségét.

Vége a hatóság megsokalta a népbolondítást s az egyház szolgálai is fölemelték méltatlankodó szavukat Egri paposkodása ellen. A nyáron aztán László Kálmán pusztaitkapitány kihágási följelentést tett Engi ellen azért, hogy éjszakánként javassággal foglalkozik, hogy a ház, meg a kazlak között égő faklyákkal körmenetet rendez s így a tűzrendészeti szabályok ellen vét.

A Koczor bíróság ily ezimen kihágás miatt 10 korona pénzbüntetést mert Engi Vinczere, a ki azonban az ítélet ellen felebezett. A tanács mai ülésén Taschler Endre tanácsnok referálta az ügyet s az volt az általános vélemény, hogy egyszer már meg kellene szüntetni végképen az Engi-féle éjszakai miséket, a melyek a népben erősen fejlesztik a babonás érületet s a mellette a jó erkölcsnek is ellenségei.

A tanács a tisztí főügyességet bizta meg azzal, hogy az Engi ellen foganatósítandó eljárásra nézve tegyen javaslatot.

„Szegény“ Morgan.

(Egy amerikai milliomos életéből.)

A szegény ember irigykedve tekint a gazdagra. Ha én ilyen gazdag volnék, ebben az óhajban nyer kifejezést elégedetlensége, akiben még szenvedélyesebben égne a szocializmus tanai, elégedetlenségének foka szerint, hevesebb, erőszakosabb módon ad kifejezést annak a különbözethez, mely közötté s a gazdag ember között fennáll. Pedig a gazdag ember sorsa nem mindig irigylésre méltó. Hogy mindjárt a legeklatánsabb példával cáfoljunk rá ezekre a téves felfogásokra, Morgant, az amerikai trust királyt hozzuk fel példa gyanant, aki maga elevenen czáfolaiia annak, hogy a gazdag ember sorsa nem mindig irigylésre méltó.

Betegség nem gyötri ugyan az amerikai milliárdost, de kellemetlenség annyi éri, hogy azt töle egyetlen szegény ember meg nem irigyelné. Egyetlen lépést nem tehet, hogy meg ne figyelne. A detektiveknek három fajtája kíséri állandóan.

Első sorban az ő magádetektívjei ügyelnek arra, hogy kellemetlen tolokodók ne molesztálják. Hihetetlen éles látással tudják az uruk felé közeledők közül a gyanus alakokat kiválasztani s egy pillanat alatt már el is távolítják közeléből.

A detektivek másik fajtája a biztosító társaságok detektívje. Angol és amerikai biztosító társaságok kötvényeket bocsátanak ki — gazdag emberek életére. Meg se kérdik az illetőt, hanem egyenesen spekulálnak az életére, illetve a halálára. Morgan valóságos spekuláció objektuma a biztosító társaságoknak s érdekükben áll, hogy Morganról a nap minden órájában értesüléseket

szerezzenek s tudomásul birjanak egészségi állapotáról is.

A harmadik fajtája a detektiveknek a nagy spekulánsok detektívjei, akik miatt már sok kellemetlensége volt Morgannak. Ezekre nézve fölötte fontos, hogy Morgan haláláról, a halál bekövetkezésének pillanatában szerezen tudomást. Órák, percek százezreket jelentenek ezeknek a vállalkozóknak a számításaiban. A vállalkozók azután az összes érdekkörökkel, Morgan vállalataival összekötöttesben álló üzletágakkal rögtön tudják a halálhírt. Ezek a detektivek busasan vannak fizetve. Mindenüvé elkísérik Morgant. Ha hajóra száll, hajón indulnak utána, a leleményesebbek megeselepszik azt is, hogy ugyanazon a hajón utaznak, amelyiken Morgan.

A Néra aranya.

A krassó-szörényi Néra-patak aranytartalmaról már több ízben jelent meg nyomtatásban hír. A érdekes értesítés ez.

A Néra iszapjának aranytartalma régóta ismeres. A katonai határőrvidék a Néra partján élő kóbor cigányokat hajdanában védelembe részesítette, de azért kötelesek voltak évenként minden sátor után egy arany sulyanak megfelelő szinaranyat beszoolgáltatni. Több gondot a hatóság mind eddig nem fordított a Néra-patak kiaknázására. Az erdélyi aranybányák bőséges aranytartalma elterelte figyelmüket. Most, hogy ezeket az aranybányákat majdnem teljesen kiaknázták, a Néra-patak kiaknázatlan kincseire fordult a közfigyelem. Lapusnik, Mocseris, Gerbovetz, Dalbosetz Bania, Rudaria és O Sopot Néra parti községek lakossága már évek óta foglalkozik arany mosással és egyes családok nemesak hogy tisztán ebből élnek, de 1500, sőt 2500 korona értékű aranyat is gyűjtöttek össze. Különösen az itt élő cigányok a silány és általuk külön e ezélra szerkesztett mosóeszközök segítségével kevés fáradsággal, de annál nagyobb ügyességgel nem megveendő mennyiségű szinaranyat hoztak a felszínre.

A Néra-partvidéke részint a feutnevezett községek, részben a bánáti román vagyonszűrés és a szabadalmazott osztrak-magyar államvasut-társaság vasműveinek tulajdona. E mellett a magy. kir. kincstár is tetemes parti részt bir. Krassó-Szörény vármegye alispánja és a parttulajdonosok megbízásából szakértők átkutatták a patak iszapos medrét, nem különben a moldovai hegyeket, honnan a Néra ered. A kiküldöttek elkészültek tanulmányukkal és azt jelentik, hogy a patak iszapos medrének gazdag aranytartalma minden várakozást fölülmul.

Tavaly nyáron németországi vállalkozók végeztek kutatásokat. Dalbosetz község határában nagyszabású mosógépeket állítottak föl, melyek azóta szakadatlanul működnek és úgy látszik, sikkerrel. A cigányok, kiket a német vállalkozók foglalkoztatnak, megkeresnek naponta, a beszoolgáltatott szinarany sulyát véve alapul. 6-8 márkát. Érdekes, hogy a néra-parti lakosság szerencsésének híre elterjedt Erdélybe, különösen a szomszédos Hunyad vármegyébe is. Most e vármegyék abbahagyott aranybányáinak munkásai tömegesen vándorolnak a Nérapatra. Valóban érdekes típusai a parasztkalanderoknak. A németországi vállalkozók nem elégedtek meg a Néra-patak medrének föl kutatásával. Az ő véleményük szerint az arany forrása föltétlenül a moldovai hegyek egyike, honnan a Néra eredetét veszi. Fölkutatnak az összes patakokat, sőt a Temes folyót is, találtak is iszapjában aranyat, kü-

lönösen a krassószörénymegyei Szácul köz-
ség közelében, hol a jövő tavasszal, mosó-
gépek segítségével meg fogják állapítani,
vajjon a kiaknázásba érdemes lesz-e bele-
fogni és tőkét fektetni.

Eddig annyi bizonyos, hogy a Nér-
patak kiaknázása nagy haszonnal jár, egyes
helyeken különösen az arany oly tömegesen
fordul elő és oly nagy szemcsékben, hogy
a homoktól szabad szemmel is megkülön-
bözthető.

Mértékadó körökben felmerült a terv,
hogy a magyar államvasut Jablanicza álló-
mását a Nérpatak községeinek bevonásával
Rudariával összekössék.

Ha a Jablanicza-Rudaria-vasut létesül,
az itteni gazdag és még teljesen kiaknázatlan
almásvölgyi vas- és kőszénbányákra is
jobb napok virradnak. Az osztrák-magyar
államvasut társaság igazgatósága is elhatá-
rozta, hogy Szászbánya közelében fekvő
Malomvölgyben, egy elhagyott aknában
ismét megkezdje az aranytermelést, mely
előreláthatólag haszonnal jár, bár jövedelme
nem lesz oly bőséges, mint évtizedek előtt.

CSARNOK.

Vaterloo.

Eckmann—Chatrián elbeszélése után fordí-
totta: **ifjabb Mórincz Pál.**

A sűrű puszkapor füstből alig-alig
látszottak ki a rossomme-i kis magaslatok-
ról a régi gárda medvebőrös süvegei. Ma-
gán is hátrafordultam a császár látására,
de Ney tábornagyot ösmertem fel, ki öt-hat
vezérkari tiszttel lovagolt elő. A főhadiszál-
lás felől, a mezőségen át vágatott egyenest
felénk. Mi háttal állottunk reá. Zászlóalj
parancsnokunk elébe lovagolt. Mi hallottuk
a beszédjüket, de a fülünket bódító láрма
miatt nem értettük meg a szavokat.

Egyszerre csak azon vettük észre, hogy
a tábornagy a zászlóaljunk arcvonala elé
lovagolt és kardot rántott. Az aschaffenburgi
nagy szemle óta nem láttam ily közvetlen
közelből. Még öregebbnek, szikarabbnak és
csontosabbnak látszott; de azért ugyanaz a
régii talpig ember volt. Szürke szemével oly
villogóan tekintett ránk, azt képzeltük, hogy
egy tekintetével mindnyájunknak lelkebelét.
Mindegyikünk azt képzelte, hogy ötöt nézi
a tábornagy... Most pedig kardjával Haie-
Sainte felé mutatott, harsányan kiáltván:

— Azt a majorságot rohammal támad-
juk meg... Együttesen vesszük be...
E helyen fordul meg a csata sorsa...
Magam állok az életekre. Zászlóalj balra át.
Indulj!

Gyorslépésben masiroztunk. Az uton
századonként nyomultunk előre. Ney tábor-
nagy a két őrnaggyal és Florentia kapi-
tányval lovagolt elől. A kardját ismét hü-
velybe dugta. A puszkagolyó százával füttyö-
részt. A háttérben az ágyuk Hougoumont-
nál mind a jobb, mind a balszárnyról úgy
bögtek, mintha szünet-szünetlen hatalmas ha-
rangok zúgtak volna. Majd az egyik, majd
a másik bukott ki a sorból, de mi a véres
testet átlépve haladtunk tovább.

A tábornagy kétszer-háromszor is visz-
szafordult a látásunkra, vajon jól zárkózva
masirozunk-e? Oly nyugodt, higgadt volt az
arcza, hogy most már a félsz engem sem
gyötört. Arcza bizalomra, bátorságra ger-
jesztett mindnyájunkat, minden egyes igy
gondolkozván:

— Hisz Ney velünk van... És most
már mi tiporjuk le az ellenséget.

(Folyt. köv.)

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa Utódai
Debreczen, Kistemplom-bazár.

Van szerencsénk a nagyérdemű kö-
zönséget értesíteni, miszerint jelentékeny ár-
leszállítással

nagy karácsonyi vásárt
rendezünk.

Csakis elsőrendű jó minőségű árak ke-
rülnek eladásra, úgymint: **a legújabb őszi és
téli ruhaszövetek, mosó bársonyok és velezek,
ruha és blonz-selymek haraszt-keadó és sálak.
Szönyeg, függöny, butorszövet, pokrócz, ág-
és asztalterítők.** Uri divatezikkék, kézelők,
**esernyők, nyakkendők, ingek. Normál (Jäger)
ingek, nadrágok, harisnyák.**

Határozott árak. Előzékeny kiszolgálás.

Eladó buzatermő föld.

Debreczen közelében Balmazújvá-
ros és Hajduböszörményhez is közel
fekvő, mintegy **600 kat. hold legkitű-
nőbb buzatermő föld** kisebb, nagyobb
részletekben (akár egy holdanként)

eladó.

A fizetési feltételek nagyon előnyösek.

Bővebb felvilágosítás **dr. Lukács
Emil ügyvédnél** (Debreczen Piacz-utca
38 sz. a. nyerhető.)

Tudósítás!!

Zengevald Géza

rőfös- és rövidáru üzletéből

Helyben, a Bika szállodával szemben.

Mivel az üzletemben levő

összes méteres áruimmal

u. m.: **Jó mosó Barchet, karton, zep-
hir, atlasz-szaten, batist, posztó-szövet
és gyapju-delin** félekkel üzletem hely-
szüke miatt a jövőben foglalkozni nem
akarok, mindezen elsoroltakat a mai
naptól kezdve

feltűnő

vagyis saját áramban

bocsátom a t. vevőközönség rendelkezésére.

Kiváló tisztelettel

Zengevald Géza

a Bika szállodával szemben.

SZENDRÓ SÁNDOR

zongora, hangszer készítő és hangoló ajánlja
legjobb gyárt- **zongoráit, hegedűit**
mányu

és pianinóit. Javításokat és hangoláso
kat előnyös árak mellett
eszközöl Szt.-Anna -u. 3.

Boros Testvéreknél

divatos női ruhakelmék, selymek, téli ken-
dők és velezek a versenyben létező **legol-
csóbb árakban.** Maradékok féláron.

Mit vegyünk férfiaknak kará-
csonra?? — Ha-

tározottan legalkalmasabb karácsonyi és újévi
ajándék egy szép, valódi tajték-pipa, vagy
szipka, melyek rendkívül nagy választékban
és jutányos árban kaphatók a le jobb hir-
névnek örvendő Schwartz Dániel művezető
vezetése alatt levő tajték-pipa metsző üzletben,
mely eddig a Bikában létezett és ez idő sze-
rint a városházával szemben a „Debreczen
sörösarnok“ mellé helyeztetett át.

**Szives figyelmébe
ajánlva czégem.**

Eredeti angol, francia

divat szöveiteim

megérkeztek,

azokat igen szolid árban
izléses kivitelben ajánlom a
szép és elegáns ruhát viselő
uri közönség figyelmébe, szö-
veiteim valódiságáért kezes-
kedem.

Antal Vincze

férfi szabó, divat-üzlete

Simonffy-utca 1 szám.

**A tisztviselő egylet
szállítója.**

**Magyar- és diszruhák
a legszebb kivitelben.**

Korona Áruház.

Nagy karácsonyi vásár!

Megérkeztek

Az első debreczeni

Korona áruházba

Simonffy-utca 1. (városi bérház.)

**A legújabb és legpraktikusabb
gyermek játékok, Mecha-
nikus állatkák, diszmuáruk,
zenélő 3 részes tükrök, albu-
mok, képes lap tartók, Emlék
könyvek, chinai ezüstgyertya-
tartók, gyümölcs-, névjegy-,
kenyér kosarak stb. ahol a
legolcsóbb árban beszerez-
hetők.**

**Rendkívüli nagy választék
karácsonyi diszítésekben.**

**Férfi ingek, gallér, kézelők
és nyakkendők** mesés olcsó
árakban.

A n. é. közönségnek ma-
gunkat b. figyelmébe ajánlva
Tisztelettel

KEPES és FRIEDMANN.

Korona Áruház.

Szabott szolid árak.

Korona Áruház.

Elősmert pontos kiszolgálás.

Korona Áruház.

Legolcsóbb szabott árak!

Karácsonyi vásár.

Ugy, mint az előbbi években a karácsonyi ünnepek közeledtével az idén is újra csak elsőrendű árak jutnak áruhazunkban mélyen leszállított eladásra u. m.:

Bluz- és ruhaselymek
120 és 140^{cm} ruhaszövetek
Fekete divat kelmék
Angol Zefírek
Jó mosó kretonok
Jó mosó barchetek
Delinek
Francia flanelek és
Mosó bársonyok

Bosznay J. és Társa

Debreczen. Kossuth-utca 5. 1

Legfigyelmesebb kiszolgálás!

Nemcsak a magasabb, de a legszerényebbnek is megfelelő

Gyermekjátékok

és

karácsonyi ajándék tárgyak

a legjutányosabb árban

kaphatók

Szent-Királyi Tivadar

műiparú üzletében. 3.

Havanna Rum,

mely

ADLER ÉS GOLD

császár és királyi udvari szállítók által
KASSÁN kerül forgalomba, az elismert
legjobb és legolcsóbb

tearum.

**Kapható: minden fűszer és csemege
üzletben.**

E rum utóbbi időben silány áruval
való gyakori utánzásnak van kitéve, miért
is a t. teakedvelő közönség törvényesen
védett czimkéire figyelmeztetik.

Olcsó karácsonyi ajándékok

egyedül csak

FISCH TESTVÉREK bazár üzletében

Piacz-u. Hungária kávéházzal szemben

Gyermek játékok.

Francia babák
Baba kocsik
Hinta lovak
Varak, katonák
Hegedűk, czimbalmok
Kürtök, trombiták
Puskák, kardok
Vasutak, vágányok
Önműködő mozdonyok
Automobilok
Gramphonok
Aristonok
Fonographok
La terna Magica
Richter féle
Kőépítő szekrények

Ajándék tárgyak.

Arczkép albumok
Emlék könyvek
Képes lap albumok
Plüss varro, casetták
Bársony keztyűdobozok
Munka kosarak
Zenélő albumok
Dohányzó asztalok
Himzett szivar tarcsák
Háromoldalú tükrök
Disze: tüpárnák
Asztali arczkép tartók
Bronz hamu tartók

Társas játékok.

Lotto, tombola
Sakk, dominó
Harang és kalapács
Ostromolt vár
Vig egyszer egy
Lóverseny
Biliárd
Salta és Sala
Semper avanti
Halma ckhá
Tengeri csatajáték
Uránia színház
Bombázás
Szoba kuglizók
Cykloráma

és még számtalan itt fel nem sorolt szebbnél-szebb tárgyak nagy raktára.

==== Mélyen leszállított árban. ====

Francia babák, Hinta lovak, Richter-féle
kőépítő szekrények, Társas játékok, (legujab-
bak) Laterna Magika (bűvész lámpa), Ön-
működő vonatok, Olom katonák és katonai
felszerelések, Porcellán és czinedények, Üz-
letek és istállók berendezve és több itt fel
nem sorolható szenzációs játékok és

alkalmi ajándék tárgyak

leszállított árban beszerezhetők

SCHWARZ M. L.-nél

==== a m. kir. főposta mellett. ====

==== Mélyen leszállított árban. ====

Thierry (Adolf) Limited in Pregrada "a tégelybe van-e égetve."

Miért szenved ön?? Hiszen önnek gyógyulása bizonyos még akkor is, ha sebe bármily régi, sőt a fájdalmas opeátiót is elkerülheti, ha a

valódi

THIERRY A.-féle Centifolia kenőcsöt

használja, mely rendkívül vonzó, a sebek gyógyításában valamint a fájdalom enyhítésében utólrhetlen. A valódi Centifolia-kenőcs alkalmazható: a szoptatók ellkeménykedésének, a tej elapadásának, az orbáncznak ese eiben, tovább a mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak s csontvesedéseknél, vágás, szurás, lövés és ütés által előidéztet sebeknél; az idegen testek, pl.: üveg, száka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbunkulus és ráknál; v gre pokolvar, körömméreg, körömgüülés, a lábnak járás közb n történt kisebelése, fagyás és égetés okozta sebek, a etegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fűzés stb. eseteihen. 2 tégely csomagolással postadíjjal együtt 3 kor 30 fill. Temérdek előismerő levél megtekinthető. U ázatok vételétől óva intek mindenkit és arra ügyeljünk, hogy „Schutzengel Apotheke des

Gyógyszerész A. Thierry balsam és Centifolia kenőcs.

Eme két gyógyhatásában utólrhetlen szer soha n m romlik el, sőt mentül régibb, annál jobb nem árt a szérnek a fagy, sem meleg s ezáltal télen nyáron szétküldhető. Mindenkor hatással van s alkalmazása esetén könnyen bevárható az orvosi segély, természetesen nem szabad hatástalan utánzásokhoz nyulni, melyért csak haszontalanul elprédáljuk a pénzt, hanem mindig tartson minden család készletében e világhírű, olcsó, megbízható, a mellett hatalmasan szerbél. A hol nem bizonyos, hogy az én kitűnő szerem ott ajánlatos egyenesen tőlem hozatni. Czím:

Apotheker Thierry (Adolf) Limited Schutzengel-Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Főraktár: Budapest Török József, Zágrábban Mittelbach S. és Bécsben Brady C. gyógyszerészeknél.